

บทบาทของท้องถิ่นในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์:

กรณีศึกษา การพัฒนาเมืองระนองภายใต้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง*

The Role of Local Administrative Organizations on Making Creative Cities:

A Case Study of Ranong Provincial Administrative Organization

¹สิริวิชัย ภูทอง และ รัตพงษ์ สอนสุภาพ

¹Sirawit Puthong, and Rattaphong Sonsuphap

¹วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

¹College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: nusirawit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมา ทฤษฎีทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของเมืองระนอง 2) ศึกษาแนวทางการจัดการของ อบจ. ระนอง ในการพัฒนาจังหวัดระนองสู่เมืองสร้างสรรค์ และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของ อบจ. ระนอง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากการสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มหรือบุคคลที่มีประสบการณ์มากในเรื่องนั้นๆ และเป็นกลุ่มที่น่าสนใจและเป็นตัวแทนของเรื่อง มีทั้งหมด 3 กลุ่ม อันได้แก่ ภาครัฐ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ อบจ. ระนอง ภาคเอกชน และภาคชุมชน ข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบอุปนัย ร่วมกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ และแนวคิดเมืองนิยม เพื่อสรุปประเด็นแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของท้องถิ่นในจังหวัดระนอง

ผลการวิจัยพบว่า 1) เมืองระนองเป็นเมืองที่มีทุนทรัพยากรของเมืองที่โดดเด่นทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ทุนทางประวัติศาสตร์ ทุนทางยุทธศาสตร์และที่ตั้งของเมือง ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และทุนผู้ประกอบการสร้างสรรค์ 2) แนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของ อบจ. ระนอง ใช้วิธีการเน้นพัฒนาเยาวชนให้มีความสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นอื่นๆ ได้พัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ตามบริบทพื้นที่ตนเอง 3) อบจ. ระนอง ยังเผชิญปัญหาอำนาจที่ไม่เพียงพอในการบริหารเมืองสร้างสรรค์ ขาดการเชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ระนองมีภาคเอกชนและภาคชุมชนที่มีค่านิยมในการรักเมืองระนอง พัฒนาจากทุนทรัพยากรของพื้นที่ให้กลายเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นฟันเฟืองในการพัฒนาเมืองระนองสู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์ได้ในอนาคต

คำสำคัญ: เมืองสร้างสรรค์; ระนอง; องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง; ผู้ประกอบการสร้างสรรค์; เมืองนิยม

*Received January 9, 2021; Revised March 16, 2021; Accepted June 12, 2021

Abstract

This research is aimed at: (1) researching the history of Ranong Province's natural resources and cultural; (2) studying the Ranong Provincial Administrative Organization's management plan of Ranong's development towards a creative city; and (3) investigating into problems of and obstacles to creative city development the Ranong Provincial Administrative Organization has been facing. This research is based on a qualitative method, analyzing data from both primary and secondary sources. The primary data were obtained from the interviews with three groups of interviewees selected from those who truly experienced in creative city building effort, those who are interesting from the researcher's of view, and those who are representing this typical case, namely governmental sector, officials and executives of the Ranong Provincial Administrative Organization, and private sector and civil society, respectively. The secondary data were gathered from relevant documents. An Analytic Induction method was used to analyze both data, combined with the concepts of Creative City and Patriots, in order to obtain salient points of Ranong's creative city development guidelines.

The research results revealed the following: 1. Ranong Province has possessed invaluable resources to be used as significant resource capitals for sustainable development in five areas, i.e. historical capital, strategic location, national resources and environment, social and cultural capital, and creative entrepreneurship; 2. The Ranong Provincial Administrative Organization has emphasized on developing the youth to be creative and promoted different localities to conduct creative activities suitable to their circumstances and contexts. 3. With regard to problems and obstacles, the Ranong Provincial Administrative Organization has difficulties concerning insufficient authorities of executing its creative city project, and the lack of coordinating with other agencies and connecting with several sectors. Fortunately, the Ranong Provincial Administrative Organization has private sectors and civil societies as localists who have been able to utilize the existing province's capital resources for developing creative activities, becoming significant mechanical factors for developing Ranong to become the creative city in the future.

Keywords: Creative City; Ranong City; Ranong Provincial Administrative Organization; Creative Actor; Patriots

บทนำ

ในภาพใหญ่ของการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 ทิศทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ หรือการพัฒนาประเทศหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาจากฐานรากมากขึ้น นั่นหมายถึงการพัฒนาของพื้นที่ หรือการพัฒนาของท้องถิ่น แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นนั้นมีหลายแนวคิด แนวคิดหนึ่งที่ถูกพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนา โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และเมื่อผสมกับพื้นที่หรือเมือง จึงเรียกว่า แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) ซึ่งประเทศของหลายๆ ประเทศชั้นนำของโลกเริ่มหันมาใช้แนวคิดนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมือง หรือพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ รวมถึงประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างมาเลเซีย อินโดนีเซีย เป็นต้น (Hsu, 2015)

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้กรอบวิเคราะห์ คือ แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) คือ การพัฒนาที่ให้คุณค่า กับวิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจบนศักยภาพและภูมิปัญญาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ จนเกิดเป็นมูลค่าที่ใหม่ได้ ทำให้เมืองนั้นกลายเป็นเมืองที่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นของคนที่มีงานสร้างสรรค์ (UNCTAD, 2008) การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์เป็นหนทางสำคัญในการพัฒนาเมืองสู่การท่องเที่ยว ดึงดูดผู้คนทั่วโลกให้มาสัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่แตกต่างของแต่ละเมือง โดยเฉพาะการซื้อสินค้าที่พัฒนาอย่างสร้างสรรค์ของเมืองนั้น ที่สามารถขายให้นักท่องเที่ยวหรือส่งขายไปทั่วโลก ก่อให้เกิดการหมุนเวียนสร้างเศรษฐกิจให้กับเมือง นอกจากนี้ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์จะต้องพัฒนา “คน” พัฒนาคุณภาพคนในเมืองให้มีความสร้างสรรค์ ซึ่ง “คน” เป็นหนึ่งปัจจัยที่สำคัญของการเป็นเมืองสร้างสรรค์ เพราะเมืองจะขับเคลื่อนความสร้างสรรค์ได้ต้องเกิดจากผู้ประกอบการหรือคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดและไอเดียที่โดดเด่น และที่สำคัญต้องการอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชาชนภาคส่วนอื่นด้วย (Borchardt, 2013)

อีกแนวคิดหนึ่งที่ใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ คือ แนวคิดเมืองนิยม (Patriots) เป็นแนวคิดของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ มองว่า การพัฒนาเมืองของไทยนอกจากจะพัฒนาด้วยส่วนกลางแล้ว บทบาทของท้องถิ่นและภาคประชาสังคมเติบโตอย่างมาก เพราะพวกเขามีสิ่งที่เรียกว่า “เมืองนิยม” (Patriotism) ผู้ที่พัฒนาบ้านเมืองทำเพราะเกิดจากรักความภาคภูมิใจในเมือง ในนคร เป็นผู้นิยมชมชอบในเมืองของตนเอง ห่วงแทนเมืองของตนเอง จึงหวังที่จะทำสิ่งดีๆ ให้กับเมืองของตนเอง ซึ่งแนวคิดผู้สร้างบ้านแปงเมืองและเมืองนิยมนี้ คือ แนวคิดการพัฒนาเมืองแบบไทยหรือแบบตะวันออก จะต้องเปลี่ยนจากภายใน (Inner Revolution) (Laotamatas, 2017) การเกิดเมืองนิยมในหมู่ชาวเมือง จะช่วยอธิบายปรากฏการณ์การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของประเทศไทยได้ ในเมืองระนองก็เช่นเดียวกัน ด้วยความนิยมชมชอบเมือง รักบ้านรักเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง และผู้ประกอบการสร้างสรรค์ในระนองที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งแนวคิดเมืองนิยมนี้ได้สอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของเมืองสร้างสรรค์ทั่วโลก คือ กลไกในส่วนท้องถิ่นได้ทำงานอย่างเต็มที่ ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ยกตัวอย่างเช่น เมืองคานาซาว่า ประเทศญี่ปุ่น เมืองยะลา ประเทศไทย เป็นต้น

กรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ เมืองระนอง เนื่องจากระนองเป็นหนึ่งใน 10 เมืองนำร่องที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. ได้เลือกกว่าเป็นเมืองที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองสร้างสรรค์ใหม่ เพราะเห็นว่ามีศักยภาพในการสร้างเสน่ห์ของพื้นที่ทุนทรัพยากรของเมืองที่โดดเด่นมาก เป็นเมืองประวัติศาสตร์มากกว่า 100 ปี เมืองที่มีทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน มีสังคมพหุวัฒนธรรมไทย พม่า และผู้วิจัยได้เฝ้าสังเกตพัฒนาการของเมืองระนองจึงเห็นว่าในระยะหลังเริ่มมีภาคประชาสังคมที่มีความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นในเมืองมากขึ้น เช่น ก่อวัลเลย์ เกษตรรุ่นใหม่จากอำเภอกระบุรี แปรรูปผลิตภัณฑ์กาแฟ ภายใต้ชื่อการค้า “ก้องคอฟฟี่” (Gong Coffee) นายวิโรจน์ ฉิมมี เจ้าของบ้านไร่โออรุณ เป็นฟาร์มสเตย์ สร้างสรรค์ที่โด่งดัง (Yenbumrung, and Satitpongsathaporn, 2016) นอกจากนี้ระนองยังมีศักยภาพการท่องเที่ยวที่ดีมาก มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี ทุนทรัพยากรและศักยภาพทางการท่องเที่ยวเป็นโอกาสสำคัญที่จะนำจังหวัดระนองก้าวเข้าสู่เมืองสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจังหวัดระนองยังไม่มีงานวิจัยใดศึกษาระนองในฐานะเมืองสร้างสรรค์ ทำให้ระนองเป็นกรณีศึกษาที่มีลักษณะน่าวิเคราะห์ (Critical – case sampling) และสามารถศึกษาเพื่อพัฒนาสร้างแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ที่มีลักษณะเฉพาะของไทยได้

ทั้งนี้ หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ คือ ผู้บริหารเมืองหรือท้องถิ่น จึงขอเลือกศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง (อบจ.ระนอง) อันเป็นท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบทั้งจังหวัดระนอง ศึกษาแนวทางการทำงานระหว่างอบจ.ระนองและภาคส่วนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคชุมชน ในการสร้างความร่วมมือมุ่งสร้างระนองสู่เมืองสร้างสรรค์ได้อย่างไร อีกทั้ง วิเคราะห์ว่ามีจุดแข็งและช่องว่าง ความท้าทายอย่างไรในการทำงาน สู่เมืองสร้างสรรค์ และหาข้อเสนอในการพัฒนาเมืองระนองสู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์

จุดเด่นของงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ เพราะปกติการพัฒนาจังหวัด จะเห็นว่าจังหวัดเป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาค แม้ว่างบประมาณ และกำลังคนในการพัฒนาคนจะอยู่ในมือของภูมิภาคเป็นสำคัญ แต่งานชิ้นนี้ไม่ได้ศึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด หรือข้าราชการส่วนภูมิภาคในการพัฒนาจังหวัดระนอง งานชิ้นนี้เลือกศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ในฐานะท้องถิ่น ไม่ใช่คนจากส่วนกลาง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะพัฒนาระดับ สร้างมูลค่า สร้างนวัตกรรม และพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนได้จากทรัพยากรของเมืองได้อย่างไร พร้อมวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของท้องถิ่นไทย เพื่อเสนอลดช่องว่างในปัญหาดังกล่าว และที่สำคัญงานวิจัยชิ้นนี้สรุปแนวคิดการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ในแบบไทยเป็นอย่างไร เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของเมืองระนอง
2. เพื่อศึกษาการจัดการของ อบจ. ระนอง ในการพัฒนาจังหวัดระนองสู่เมืองสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของ อบจ.ระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive) วิจัยเฉพาะกรณี (Case-Study Research) ผู้วิจัยคัดเลือกศึกษากรณีศึกษาจังหวัดระนอง โดยใช้หลักเกณฑ์แบบเฉพาะเจาะจง (Specific Sampling) จากศักยภาพของจังหวัด การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ การสังเกตและจดบันทึก (Observation and field-note) นำข้อมูลมาสังเคราะห์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมเอกสาร การศึกษาแนวคิดทฤษฎี ในงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) และแนวคิดเมืองนิยม (Patriots) เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของจังหวัดระนอง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ได้แก่ แผนพัฒนาจังหวัดระนอง หนังสือที่เกี่ยวข้องกับระนอง หนังสือโครงการของ อบจ. ระนอง แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ข่าว แลกเปลี่ยนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับระนอง

ขั้นตอนที่ 3 นำกรอบแนวคิดและข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยประเด็นการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 6 หัวข้อใหญ่ คือ 1.ทรัพยากรเด่นของเมืองระนอง 2. วิธีการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของภาครัฐ 3. การดำเนินการกิจกรรมสร้างสรรค์ของภาคเอกชน 4. ความร่วมมือกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ 5. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ 6. ข้อเสนอแนะการทำงานเมืองสร้างสรรค์ อีกทั้งมีกระบวนการตรวจสอบข้อมูล ข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์ จะมีการบันทึกพรณอย่างละเอียด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เมื่อใช้การสัมภาษณ์เป็นหลัก จึงมีการตรวจสอบข้อมูล คือ ผู้วิจัยจะไม่ตัดแปลงหรือใส่ความคิดเห็นของตนเองลงไป บุคคลที่ถูกสัมภาษณ์ได้ทำการตรวจสอบข้อมูล เมื่อมีการสัมภาษณ์และถอดคำสัมภาษณ์อย่างละเอียดผู้วิจัยได้ทำการส่งเนื้อหาการถอดความอย่างละเอียดกลับไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้อ่านและตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มหรือบุคคลที่มีประสบการณ์มากในเรื่องนั้นๆ (Intensity) และเป็นกลุ่มที่น่าสนใจและเป็นตัวแทนของเรื่อง (Typical Case) และเลือกจากความหลากหลายของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เห็นมุมมองหลายมุม มีทั้งหมด 3 กลุ่ม อันได้แก่ เจ้าหน้าที่จากภาครัฐ ได้แก่ อดีตนายก อบจ. ระนอง ปลัด อบจ.ระนอง ผู้อำนวยการกองต่างๆ ของอบจ. ระนอง จำนวน 5 คน ภาคเอกชน เช่น ประธานสมาคมการท่องเที่ยวระนอง หอการค้าจังหวัด จำนวน 5 คน และภาคประชาชน ได้แก่ ตัวแทนภาคีเครือข่าย มีกลุ่มวิสาหกิจจากแพก้องวัลเลย์ ตัวแทนชุมชนหาดส้มแป้น จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบอุปนัย ((Analytic Induction) ร่วมกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) และแนวคิดเมืองนิยม (Patriots) เพื่อสรุปประเด็นแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของท้องถิ่นในจังหวัดระนอง และเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Presentation)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมา ทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของเมืองระนอง ผลการวิจัยพบว่า ระนองเป็นเมืองเก่ามากกว่า 100 ปี มีความสำคัญทางเศรษฐกิจจากการทำเหมืองแร่ เป็นชุมทางของการค้าแร่ดีบุกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในคาบสมุทรมลายู จึงเป็นเมืองที่มีความเหนียวแน่นด้วยผู้คนจากหลากหลายเชื้อชาติ ในช่วงหลังเศรษฐกิจดีบุกซบเซาลง ทำให้เศรษฐกิจของเมืองระนองขยายตัวมาสู่ภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมประมง (Nawikamoon, and Likitpronswan, 2018) ระนองมีทุนทรัพยากรของเมืองที่โดดเด่นมากสรุปได้ 4 ด้าน คือ ทุนทางประวัติศาสตร์ มีการแต่งตั้งตำแหน่งเจ้าเมืองโดยการสืบทอดทายาทเป็นเวลาเกือบ 100 ปี เมืองระนองยังสัมพันธ์กับพระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีป่าชายเลน ป่าสงวนเป็นส่วนใหญ่ มีป่าทั้งหมด 13 แห่ง มีพื้นที่ชุ่มน้ำระดับประเทศ ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ระนองเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ไทย พม่า จีน มีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทุนผู้ประกอบการสร้างสรรค์ ระนองมีภาคประชาสังคม 4 ภาคเอกชน ที่ใช้แนวความคิดสร้างสรรค์พัฒนาเศรษฐกิจ เช่น ก้องคอฟฟี่ กลุ่มกาแฟในระนอง บ้านไร่ไอรูณ ฟาร์มสเตย์สร้างสรรค์ชื่อดัง ชุมชนบ้านหาดส้มแป้น หมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทุนทรัพยากรของระนองนี้จะเป็นทุนและศักยภาพสำคัญในการต่อยอดสู่เมืองสร้างสรรค์ได้ (Yenbumrung, and Satitpongsathaporn, 2016)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการจัดการของ อบจ. ระนอง ในการพัฒนาจังหวัดระนองสู่เมืองสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า อบจ.ระนอง มีวิธีการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ คือ 1.สนับสนุนหรืออุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดระนองดำเนินการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ตามบริบทของเมืองได้มากกว่า เช่น เทศบาลเมือง องค์การบริหารส่วนตำบล (Suwutikul, 2020) 2. ร่วมทำโครงการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์กับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ แม้อบจ.ระนอง จะไม่ได้มีบทบาทเป็นเจ้าภาพ แต่เป็นคณะกรรมการทำงาน เช่น แผนแม่บทและผังแม่บทการอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณเมืองเก่าระนอง โครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาจวนเจ้าเมืองระนอง (Ranong Provincial office, 2019) โครงการทำสมุดภาพเมืองระนอง เป็นต้น 3. ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้รักท้องถิ่น เช่น การประกวดภาพถ่ายด้านประวัติศาสตร์ของระนอง และการอบรมพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังค้นพบว่า ภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐเป็นพันธมิตรที่สำคัญที่ทำให้ระนองมีองค์ประกอบเมืองสร้างสรรค์ เช่น ภาคเอกชน ภาคชุมชน ผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่รอคอยการพัฒนาของภาครัฐ พัฒนาความสร้างสรรค์ต้องพัฒนาบนทุนทรัพยากรของพื้นที่ ทำให้ระนองมีกิจกรรมสร้างสรรค์หลากหลาย เช่น การสร้างสรรค์เชิงเกษตรกรรม (Creative Farming) การสร้างสรรค์เชิงสุขภาพ (Creative Health) ชุมชนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนวิถีชีวิต (Creative Industry Village) เส้นทางสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับการปั่นจักรยาน (Creative Friendly Bike Route) เป็นกลไกสำคัญของเมือง โดยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นนั้นมาจากคนเหล่านี้เป็นหลัก (Chatmaleerat, 2020)

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของ อบจ.ระนอง ผลการวิจัยพบว่า ท้องถิ่นยังไม่มีอำนาจเพียงพอในการบริหารงานเมืองสร้างสรรค์ เผชิญกับการตรวจสอบที่

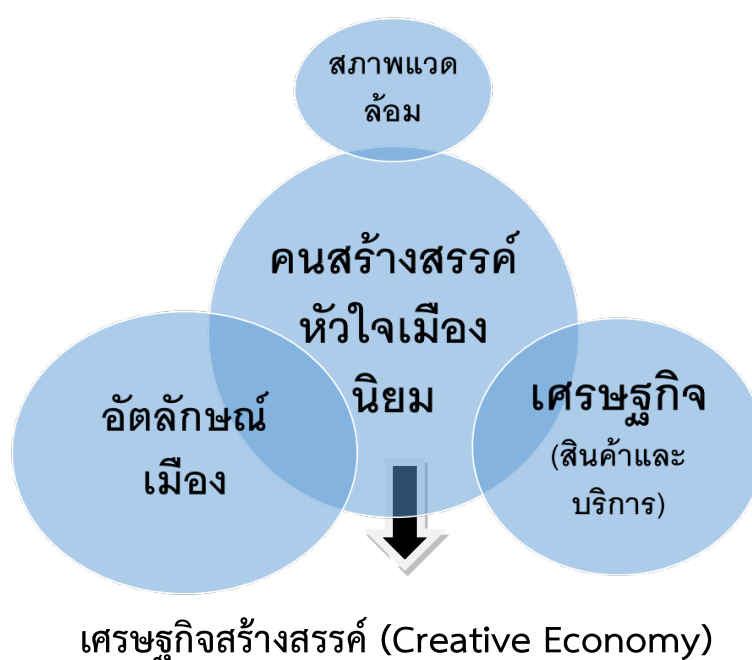

เข้มข้นมาก จนทำให้ไม่เอื้อให้ท้องถิ่นคิดโครงการขนาดใหญ่หรือโครงการที่สร้างสรรค์ได้ ดังคำสาขณ์ “การตรวจสอบของ สตง. นั้น คล้ายเสมือนการจับผิดท้องถิ่น จนไม่สามารถดำเนินโครงการเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่ง อบจ.ระนอง ในฐานะท้องถิ่น ถูกตรวจสอบมากทั้งจากส่วนกลาง จากสมาชิกฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้ง สตง. ทำให้เป็นตัวกั้นในการคิดโครงการนอกกรอบได้ เพราะอาจผิดระเบียบการใช้จ่ายเงิน” (Lakchai 2020) ในขณะเดียวกันท้องถิ่นยังขาดวิสัยทัศน์ และการบริหารจัดการที่ดี ทั้งที่ระนองมีศักยภาพของเมืองที่ดี แต่ยังไม่สามารถใช้ความสร้างสรรค์จากทุนดังกล่าวได้ดีมากพอ ท้องถิ่นยังทำงานติดกรอบ ตีระเบียบ และมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าด้านอื่น ๆ อบจ.ระนอง ยังใช้งบประมาณส่วนใหญ่ไปกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างมากกว่าโดยเฉพาะถนน งบประมาณในการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ยังมีน้อย อีกทั้งขาดกลไกการพัฒนาเมืองที่รวมทุกภาคส่วน ที่รวมภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชนเข้าด้วยกัน เนื่องด้วยความไม่เข้าใจกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงความสร้างสรรค์หรือศิลป์ในการดึงภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคเอกชน ซึ่งมีความคล่องตัวสูงมาร่วมได้ อบจ.ระนอง ในฐานะภาครัฐยังมีระเบียบและแนวทางตามขั้นตอนของภาครัฐ ซึ่งในมุมมองภาคเอกชนนั้นทำให้การทำงานนั้นเป็นไปได้ช้า และสร้างความยุ่งยากให้ภาคเอกชน ทำให้ไม่สามารถสร้างภาพใหญ่การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ได้ รวมถึงการเชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ ยังไม่สามารถทำได้ ต่างคนยังต่างทำตามอิสระของตนเอง (Suwutikul, 2020)

องค์ความรู้ใหม่

ผลการศึกษาการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของจังหวัดระนองนั้น สามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ คือ เมืองที่ผู้คนสามารถนำทุนทรัพยากรอันเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ มาพัฒนาด้วยความคิดสร้างสรรค์ ด้วยความรักและความภูมิใจในท้องถิ่น เกิดเป็นสินค้าที่สามารถสร้างรายได้และเศรษฐกิจแก่เมืองได้ และจุดเน้นของการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ระนอง คือ การพัฒนาเยาวชนให้มีความรักและความภูมิใจในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ของเมือง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนสร้างสรรค์ ที่มีค่านิยมของความรักเมือง แสดงให้เห็นว่าเมืองสร้างสรรค์นี้ให้น้ำหนักของการให้ความสำคัญนั้นอยู่ที่ “คน” แต่ในส่วนสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสร้างสรรค์ ยังเป็นองค์ประกอบที่เล็ก น้ำหนักความสำคัญอาจไม่เท่าองค์ประกอบอื่นๆ แต่ก็มีพยายามของหน่วยงานภาครัฐที่มีแผนจะพัฒนาสภาพแวดล้อมสร้างสรรค์ขึ้น ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับงานของ ชาร์ลส์ แลนด์ ผังเมืองที่นิยามแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ มีความแตกต่างกัน จุดเน้นของชาร์ลส์ แลนด์ คือ การสร้างนิเวศแห่งการสร้างสรรค์ (Creative Milieu) ต้องฝังอยู่ในโครงสร้างการบริหารจัดการเมือง เอื้อให้คนอยากย้ายเข้ามาพัฒนางานสร้างสรรค์ ร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น คุณสมบัติส่วนบุคคล ความมุ่งมั่นตั้งใจกับความมีภาวะผู้นำ (Landry, 2001) แต่การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์แบบระนองนั้น ความสร้างสรรค์เกิดจาก “คนระนอง” เอง และสำหรับภาครัฐอย่าง อบจ.ระนอง เน้นอยู่ที่การพัฒนา “คนในเมืองระนอง” เป็นหลัก ให้สามารถมีความคิดสร้างสรรค์จากอัตลักษณ์ของพื้นที่ และรักบ้านรักเมือง ให้เกิดเมียนิยมมากกว่าการทำสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดผู้คนจากภายนอกให้ย้ายเข้ามาทำงานสร้างสรรค์ในเมือง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์แบบระนอง ยังไม่สามารถทำให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ การสร้างสภาพแวดล้อมสร้างสรรค์ (Creative Milieu) แบบที่ชาร์ลส์ แลนด์เสนอ ควรมีพัฒนาให้สภาพแวดล้อมทาง

กายภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่เมือง เป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อันนำไปสู่การหล่อหลอมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้ยังขาดในเมืองระนอง มีเพียงแผนแม่บทการพัฒนา ที่รอการขับเคลื่อน เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองระนอง การพัฒนาจวนเจ้าเมืองเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ปลายทางของผลการศึกษานี้ มีส่วนคล้ายกับงานของฮอฟกินส์ ที่แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้จะทำให้ไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของคน ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม (Howkins, 2001) เป็นอีกหนึ่งทางเลือกใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นได้

แผนภาพที่ 1 แนวคิดเมืองสร้างสรรค์แบบไทย จากกรณีศึกษาเมืองระนอง
ที่มา สรุปรโดยผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระนองเป็นเมืองเก่ามากกว่า 100 ปี ระนองมีทุนทรัพยากรของเมืองที่โดดเด่นมากสรุปได้ 4 ด้าน คือ ทุนทางประวัติศาสตร์ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ระนองเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ไทย พม่า จีน และทุนผู้ประกอบการสร้างสรรค์ ระนองมีภาคประชาสังคม เอกชน ที่ใช้แนวความคิดสร้างสรรค์พัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้จังหวัดระนองมีต้นทุนของเมืองหลายด้าน เพราะภูมิศาสตร์อยู่คาบสมุทรใต้ติดอยู่กับประเทศพม่า ทำให้เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม อีกทั้งในจังหวัดยังมีป่าชายเลน สภาพดินที่สมบูรณ์ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติดี และมีจุดเด่นด้านการเกษตร และเป็นแหล่งเหมืองแร่ ทำให้เป็นจังหวัดเศรษฐกิจที่อยู่ในความสนใจของชนชั้นสูงมาโดยตลอด จึงมีประวัติศาสตร์ของพื้นที่มายาวนาน จึงเป็นจังหวัดที่มีทุนของเมืองที่สามารถพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดเมืองสร้างสรรค์ของ Borchardt (2015) ที่ว่าเมือง

สร้างสรรค์จะต้องถูกขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ บนฐานของวัฒนธรรมเมืองซึ่งเป็นสินทรัพย์ของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีผู้ประกอบการที่มีความคิดสร้างสรรค์จากบุคคลรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ปัจจัยที่สัมพันธ์กับเมืองสร้างสรรค์ คือ คน สถานที่ และอัตลักษณ์ โดยปัจจัยที่สัมพันธ์กับเมืองสร้างสรรค์นำไปสู่การพัฒนาแนวคิดชุมชนเมืองสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ยังสัมพันธ์กับตัวชี้วัดเมืองสร้างสรรค์ของ Hsu (2015) เมืองสร้างสรรค์จะเกิดได้ต้องมีอัตลักษณ์ท้องถิ่น และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้คนนำอัตลักษณ์เหล่านี้มาพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า อบจ.ระนอง มีวิธีการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ คือ 1.สนับสนุนหรืออุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดระนองดำเนินการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ตามบริบทของเมือง 2. ร่วมทำโครงการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์กับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ 3. ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้รักท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงโครงการประจำของข้าราชการ กิจกรรมสร้างสรรค์ยังสามารถทำได้มากกว่านี้ นอกจากนี้ ยังค้นพบว่า ภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่ทำให้ระนองมีองค์ประกอบเมืองสร้างสรรค์ เช่น ภาคเอกชน ภาคชุมชน ผู้ประกอบการเหล่านี้ไม่รอคอยการพัฒนาของภาครัฐ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต้องพัฒนาบนทุนทรัพยากรของพื้นที่ ทำให้ระนองมีกิจกรรมสร้างสรรค์หลากหลาย ทั้งนี้เพราะคนกลุ่มนี้ทำงานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ (Super creative actor) เป็นผู้มีความรู้ในการพัฒนา (Professional class) อีกทั้งมีค่านิยมในการรักบ้านเกิด รักเมืองของตนเอง อยากเห็นระนองพัฒนามากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด เมืองนิยม ของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ ที่สรุปว่าการพัฒนาเมืองของไทยมีปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งคือ ผู้คนมีสำนึกว่าตนเองเป็นชาวเมือง เป็นเจ้าของเมือง ห่วงแหนเมือง รักเมือง อยากจะ “สร้างบ้านแปงเมือง” จึงหวังที่จะทำสิ่งดีๆ ให้กับเมืองของตนเอง ซึ่งผู้นำกลุ่มที่ทำงานสร้างสรรค์ ล้วนแล้วแต่มีค่านิยม ที่นิยมชอบเมือง อยากจะพัฒนาเมืองของตนเองให้ดี (Laotamatas, 2017) ไม่ว่าจะเป็นนายสุพจน์ กรประสิทธิ์วิวัฒน์ ผู้ก่อตั้งวิสาหกิจก้องวัลเลย์ หลังจากเดินทางหาประสบการณ์จากต่างประเทศ ได้กลับมาพัฒนากาแฟเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่บ้านของตนเอง ในอำเภอกะบุรี นายวิโรจน์ ฉิมมี เลิกกลับมาระนองเพื่อทำฟาร์มเชิงสร้างสรรค์ หวังจะพัฒนาชุมชนโดยรอบ อำเภอกะบุรี นางสุรีย์พร สรรพกุล ผู้นำชุมชนหาดส้มแป้น ได้ย้ายกลับมาทำงานที่บ้าน และมุ่งหน้าพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน (Yenbumrung, and Satitpongsathaporn, 2016)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ท้องถิ่นยังขาดวิสัยทัศน์ และการบริหารจัดการที่ดี ทั้งที่ระนองมีศักยภาพของเมืองที่ดี แต่ยังไม่สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์จากทุนดังกล่าวได้ดีมากพอ อีกทั้งขาดกลไกการพัฒนาเมืองที่รวมทุกภาคส่วน ที่รวมภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชนเข้าด้วยกัน ทำให้ไม่สามารถสร้างภาพใหญ่การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ท้องถิ่นไทยยังไม่มีอำนาจเพียงพอในการบริหารงานเมืองสร้างสรรค์ จึงไม่เอื้อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนา แม้มีความพยายามแต่ยังติดแนวทางการพัฒนาแบบเดิมอยู่ แตกต่างจากภาคเอกชนในเมืองระนอง ที่ใช้ความสามารถและแนวคิดพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากต้นทุนของพื้นที่ได้ดี เกิดเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยทั่วจังหวัดระนอง ผลการศึกษานี้ มีแตกต่างจากงานวิจัยการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของต่างประเทศ เช่น เมืองคานาฮาวา ประเทศญี่ปุ่น เมืองสร้างสรรค์ระดับโลก ปัจจัย

ความสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารพื้นที่เต็มที่ สามารถออกกฎหมาย ออกเทศบัญญัติ และมีอำนาจในการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเต็มที่ มีการสนับสนุนสถาบันสร้างสรรค์ต่าง ๆ มีค่าเล่าเรียนฟรี ให้แก่ช่างศิลป์ในท้องถิ่น การกระจายอำนาจในการบริหารพื้นที่เป็นช่องว่างทางโครงสร้างที่ควรปรับเพื่ออำนวยให้พื้นที่ได้มีอิสระในการพัฒนาในทิศทางต่าง ๆ มากขึ้น (Kaewlai, 2014)

สรุป

การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ระนอง เป็นกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของไทย จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของระนอง เป็นอีกหนึ่งรูปแบบการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของไทย ที่แตกต่างจากเมืองสร้างสรรค์เชียงใหม่ ที่เป็นแหล่งรวมความสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ในระดับสากล หรือเมืองสร้างสรรค์ยะลา ที่ท้องถิ่นวางวิสัยทัศน์และสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมาก การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ของระนองนั้น เป็นรูปแบบที่ภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ มีความโดดเด่นในการสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ ในหลายอำเภอของจังหวัดระนอง ในขณะที่ท้องถิ่นนั้นยังไม่พัฒนาโดดเด่นเท่าภาคเอกชน การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ระนองลักษณะที่เป็นธรรมชาติ มีข้อดีเช่นกัน เนื่องจาก ภาคส่วนอื่นๆ เป็นตัวของตนเอง มีอิสระ ไม่ติดกรอบใด ๆ จึงสามารถพัฒนาในส่วนของตนเองได้เป็นอย่างดี และน่าจะเป็นลักษณะส่วนใหญ่ของเมืองของไทยที่กำลังมุ่งสู่ความสร้างสรรค์

รูปแบบการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ระนองที่สังเคราะห์จากงานวิจัยข้างต้นนั้น เป็นการสร้างรูปธรรมให้เห็นภาพชัดขึ้นจากงานของจอห์นส์ ฮอฟกินส์ (Howkins, 2001) ที่เสนอแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนซื้อขาย ทั้งสินค้าและบริการที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ โดยเฉพาะในส่วนของภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ เช่น ของภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ของจังหวัดระนอง ได้แสดงชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรมของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะสามารถสร้างสรรค์สินค้าจากสิ่งที่เป็นการผูกขาดเชิงพื้นที่ สร้างเป็นมูลค่า การจ้างงาน และการเป็นแหล่งเรียนรู้แห่งใหม่ของเมืองได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระนองเป็นเมืองเก่ามากกว่า 100 ปี ระนองมีทุนทรัพยากรของเมืองที่โดดเด่นมากสรุปได้ 4 ด้าน คือ ทุนทางประวัติศาสตร์ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม และทุนผู้ประกอบการสร้างสรรค์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ควรนำไปใช้ดำเนินการ คือ กำหนดวิสัยทัศน์ ภาพใหญ่การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ ควรมีการสร้างเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของเมือง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ที่นำไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ต่อยอดจากทุนทรัพยากรของเมืองให้ชัดเจน และควรมุ่งพัฒนาเมืองท่องเที่ยว

เชิงประวัติศาสตร์ด้วย เพราะเป็นทุนที่ระนองยังขาดการผลักดัน พื้นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สามารถเชื่อมเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ได้ ทั้งได้ความรู้และสามารถเกิดเป็นรายได้ทางเศรษฐกิจด้วย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า อบจ.ระนอง มีวิธีการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ คือ 1.สนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดระนองดำเนินการพัฒนากิจกรรมสร้างสรรค์ตามบริบทของเมือง 2. ร่วมทำโครงการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์กับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ 3. ขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยเน้นการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้รักท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงโครงการประจำของข้าราชการ กิจกรรมสร้างสรรค์ยังสามารถทำได้มากกว่านี้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ควรนำไปใช้ดำเนินการ คือ การปรับแนวทางบริหารจัดการเมืองสร้างสรรค์ อบจ.ระนอง ควรเริ่มสนับสนุนและส่งเสริมทรัพยากรที่ยังไม่มีเจ้าภาพ หรือยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นเข้ามาพัฒนา เช่น การพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวชุมชน เป็นจุดเล็ก ๆ ในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ ที่ไม่ทับซ้อนกับหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ซึ่งสามารถศึกษาดูงานต้นแบบจากเมืองสร้างสรรค์อื่น ๆ ของไทย เช่น เมืองเชียงใหม่ เมืองสงขลา เมืองภูเก็ต และเมืองยะลา เป็นต้น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ท้องถิ่นยังไม่มีอำนาจเพียงพอในการบริหารงานเมืองสร้างสรรค์ ขาดกลไกการพัฒนาเมืองที่รวมทุกภาคส่วน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง ควรนำไปใช้ดำเนินการ คือ สร้างความร่วมมือของภาคส่วนอื่น ๆ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ มีบทบาทนำในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ ท้องถิ่นควรปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุนและเอื้อประโยชน์ให้ภาคอื่น ๆ ทำงานได้ เนื่องจากภาคส่วนอื่น ๆ มีข้อจำกัดที่น้อยกว่าภาครัฐเหมาะสำหรับการดำเนินงานและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อเมือง โดยภาครัฐอาจสนับสนุนทางด้านข้อมูล ภูมิปัญญา เครื่องมือ งบประมาณ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 การศึกษาการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ระนองของภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐ เช่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในระนอง ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหลากหลายกลุ่ม ควรศึกษาอย่างละเอียดในแนวคิด ปรัชญา การบริหารงานที่สร้างสรรค์ของแต่ละกลุ่ม เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้และหาแนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนภาคส่วนที่ไม่ใช่รัฐในการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ และหาแนวทางเชื่อมโยงให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเป็นเครือข่ายการทำงานซึ่งกันและกัน

2.2 การศึกษาหาแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์บนฐานทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากระนองมีมรดกความคิดและงบประมาณในการพัฒนาเมืองสุขภาพแล้ว แต่ทุนของเมืองระนองยังมีหลายด้านที่โดดเด่นโดยเฉพาะการเป็นเมืองเก่าและมีประวัติศาสตร์ของเมืองมายาวนาน และสามารถหยิบขึ้นมาเป็นจุดเด่นในการพัฒนาเมืองได้

References

- Borchardt, A. (2015). *The Creative City: Connecting People, Place, and Identity, in Glasgow and Portland*. Manchester: MSA Publications.
- Chatmaleerat, K. (2020). Former Chief Executive of The Ranong Provincial Administrative Organization. *Interview*. July, 16.
- Howkins, J. (2001). *THE CREATIVE ECONOMY: How people make money from ideas*. UK: Penguin Books, Ltd.
- Hsu, H.L. (2015). Culture is a Good Idea - A Study on the Creative City Development. *International Journal of Humanities and Management Sciences (IJHMS)*, 6(3), 386-392.
- Kaewlai, P. (2014). *Creative City*. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.
- Lakchai, S. (2020). Deputy Chief Administrator of the Ranong Provincial Administrative Organization. *Interview*. July, 18.
- Landry, C. (2001). *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. London: Routledge.
- Laotamatas, A. (2017). *Political Reform in the Age of Urbanization*. Bangkok: Center for Mega City and City Study.
- Nawikamoon, A., & Likitpronswan, T. (2018). *A collection of historical photographs depicting life in Ranong Province*. Ranong: Ranong Provincial office.
- Ranong Provincial office. (2019). *Master Plan and Development of Ranong Old Town Project (Executive Summary)*. Ranong: TESCO.Ltd.
- Suwutikul, D. (2020). Public Relations Officer of The Ranong Provincial Administrative Organization. *Interview*. July, 15.
- UNCTAD. (2008). *Creative Economy Report 2008*. Geneva: UNCTAD.
- Yenbumrung, N., & Satitpongsathaporn, A. (2016). *Resource-based Economic Development in Ranong City*. Bangkok: Center for Mega City and City Study.